

ABRIL/JUNY 2004

NÚM. 6

Butlletí informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

Jocs d'Aigua

Un disseny de comunicació interactiva per al Fòrum

La realització del projecte Jocs d'Aigua és la contribució més destacada de la UPF al Fòrum de les Cultures Barcelona 2004.

Jocs d'Aigua és una instal·lació interactiva i a l'aire lliure, que convida els usuaris a participar-hi formant una rotllana al voltant d'uns brolladors, en un gest que esdevé un símbol universal de la pau i de l'entesa entre les persones. Ha estat ideada pel doctor Narcís Parés, membre del Grup d'Experimentació en Comunicació Interactiva de l'Institut Universitari de l'Audiovisual.

La instal·lació s'adreça, principalment, als nens d'entre 3 i 8 anys i, des de la seva inauguració, s'ha convertit en una de les atraccions més visitades. Es tracta d'un petit recorregut que enllaça un conjunt de placetes amb una font al cen-

tre de cadascuna d'elles. Els participants s'agafen de les mans al voltant de les fonts i en girar comparteixen l'experiència d'engegar diferents jocs d'aigua al llarg d'un itinerari que acaba en una gran font circular que genera un núvol d'aigua refrescant.

Un sistema interactiu de visió artificial, desenvolupat especialment per a aquest projecte, detecta quan s'ha format una rotllana mòbil al voltant d'alguna de les fonts, i engega el mecanisme per a un nou joc d'aigua, els anomenats *guèisers* i *molinets*. S'ha experimentat amb nous plantejaments de disseny d'interfícies per a grans fluxos de gent i s'ha incidit en aspectes com la robustesa, la naturalitat d'ús, la fluïdesa de pas i una interacció no intrusiva —no hi ha sensors ni marcadors— i sense fils.

- 3 Mercè Sala, nova presidenta del Consell Social
- 5 Estudiants de la UPF participen en una simulació a l'ONU
- 6 L'arxiu INPUT compleix deu anys
- 9 Entrevista a Jordi Galí, director del CREI
- 11 Jordi Pujol evoca la història recent d'Europa
- 12 Neix "Vilapompeu", l'ajuntament virtual
- 14 Seqüenciació del genoma de la rata

La Universitat Pompeu Fabra està totalment compromesa amb el desenvolupament de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) —l'anomenat procés de Bolonya, que ha de concloure l'any 2010—, i està ben situada i preparada per fer-ho, malgrat la manca de concreció de la futura estructura dels estudis oficials.

Fa uns mesos, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació va engegar un pla pilot d'adaptació de les titulacions universitàries a la nova estructura acadèmica del model europeu, basada en els crèdits ECTS, al qual s'han acollit, de manera voluntària, totes les universitats catalanes i la UPF va decidir proposar una única titulació: la llicenciatura en Biologia. Els estudiants que cursin les titulacions que s'han acollit a aquest pla obtindran, simplement, un títol propi atorgat per la mateixa Universitat.

La nostra aposta per l'EEES no és nova ni precipitada, i durant el curs 2003-2004, les llicenciatures en Lingüística i en Estudis de l'Àsia Oriental ja s'han adaptat plenament als criteris de Bolonya.

El model docent de la UPF s'ha implicat des de l'inici en aquest procés de convergència europea dels estudis superiors. Amb aquesta voluntat, al febrer del 2003 es va posar en marxa el Programa Horitzó Bolonya, que, promogut pel Programa per la Qualitat Educativa (PQE), ha dut a terme un conjunt d'activitats en diversos àmbits. Algunes d'aquestes actuacions han estat la publicació mensual del butlletí electrònic *Observatori Bolonya*, com a òrgan d'informació permanent a la comunitat universitària; la formació i l'assessorament del professorat, amb l'elaboració d'un *Manual d'orientació docent per a professors novells*; la publicació de l'informe "Diagnòstic sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge dels estudiants de la UPF sobre l'impacte en els hàbits d'estudi que suposarà el canvi de paradigma docent"; i la concessió de 78 ajuts especials per a la innovació docent i l'adequació a l'EEES, per un import de 112.000 euros.

Pel que fa als màsters oficials, s'estan dissenyant en la mesura en què ho permet el marc jurídic. És important destacar que l'estructura docent específica dels actuals programes de doctorat de la UPF —60% dels quals han rebut la menció de qualitat de l'ANECA— facilita la convergència europea en el terreny dels estudis de postgrau oficials.

El nou vicerectorat de Professorat i de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior coordina totes les actuacions relacionades amb el procés de convergència europea.

Mercè Sala, nova presidenta del Consell Social de la UPF

El Govern de la Generalitat va aprovar el 13 d'abril, a proposta del conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, el nomenament de Mercè Sala com a nova presidenta del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra. La nova presidenta de l'òrgan de representació de la societat a la Universitat va prendre possessió del seu càrrec en un acte que va tenir lloc l'11 de maig, en presència de la rectora, M. Rosa Virós, i del seu antecessor, Joan Guàrdia, que va presidir el Consell Social des del març del 1997.

Mercè Sala i Schnorkowski és economista. Actualment és consellera delegada de Temoinsa, empresa industrial de productes ferroviaris. També és presidenta del Saló Expodidàctica de la Fira de Barcelona i de la Xarxa de Barcelona Qualitat. Ha estat presidenta de RENFE i regidora a l'Ajuntament de Barcelona pel PSC, a més de presidenta de la Fundació Politècnica de Catalunya.

La Llei d'universitats de Catalunya (LUC) estableix que cada universitat té un Consell Social compost per quinze membres, dels quals sis pertanyen a la universitat i els altres nou són persones representatives de la societat catalana (tres nomenades pel Govern, dues pel Parlament, una pels ens locals, una per les organitzacions sindicals, una per les organitzacions empresarials, i un exalumne).

A més de Mercè Sala, els dos representants que ha designat el Govern de la Generalitat al Consell Social de la UPF són: Conxa Oliu i Creus, directora de Col·lectius i Institucions, Agents i Banca Associada del Banc Sabadell i consellera de TecnoCredit SA, i Xavier Roig i Castelló, director general del grup Schlumberger i escriptor.

Els representants nomenats pel Parlament són: Carles Castells i Oliveres i Jordi Bonet i Agustí. Rosa Sans Amenós ha estat proposada per la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, i Maravillas Rojo, regidora d'Ocupació i Inno-

vació de l'Ajuntament de Barcelona, representa els ens locals. Daniel Vidal Canelles representarà als antics alumnes de la UPF.

Els sis membres del Consell Social que pertanyen al Consell de Govern de la Universitat són: la rectora, el secretari general i el gerent, que en són membres nats; Carles Ramió, vicerector de Programació, Docència i Avaluació, i Ramon Maseda, en representació del professorat i del PAS, respectivament; i Jordà Escolà, en representació dels estudiants.

MERCÈ SALA I M. ROSA VIRÓS

Jordi Sopena pren possessió com a síndic de Greuges de la UPF

El 2 de juny va tenir lloc la presa de possessió de Jordi Sopena com a nou síndic de Greuges de la Universitat Pompeu Fabra, en un acte que va ser presidit per la rectora, M. Rosa Virós, i durant el qual també va intervenir el fins ara síndic de Greuges de la UPF, Llorenç Gomis, que ha ocupat aquest càrrec durant els darrers vuit anys.

El nou defensor dels drets de tots els membres de la comunitat universitària de la UPF, el segon de la història de la Universitat, va ser elegit pel Claustre el 13 de maig per 110 vots a favor, cap en contra i 23 vots en blanc.

Jordi Sopena Gil va néixer a Barcelona i és doctor en Dret per la UB. Ha estat professor titular de Dret Financer i Tributari a la UB i catedràtic d'aquesta àrea a la UPF des del 1992 fins al 1999, quan es va jubilar. El 1994 va ser nomenat membre de la Comissió Jurí-

dica Assessora de la Generalitat de Catalunya, de la qual encara forma part. Va ser president de la Junta Arbitral de Consum de l'Ajuntament de Barcelona entre els anys 1994 i 1997.

JORDI SOPENA

Sessió constituent del nou Claustre

El nou Claustre universitari, elegit per la comunitat universitària en les eleccions del 3 de març, es va reunir en sessió constituent el 13 de maig. D'ençà de l'aprovació dels nous Estatuts de la UPF, el màxim òrgan de representació de la comunitat universitària està format per 226 membres.

A l'inici de la sessió es van aprovar les actes dels Claustres anteriors, celebrats els dies 20 i 21 de maig (sessions extraordinàries) i el 27 de maig del 2003 (sessió ordinària). També es va aprovar el Reglament del Claustre, i es van elegir els sis membres de la Mesa del Claustre i els vint representants del Claustre al Consell de Govern. A continuació, la rectora, M. Rosa Virós, va presentar l'informe anual, amb el resum de la gestió duta a terme pel Consell de Direcció de la Universitat en tots els àmbits d'actuació de la Universitat. El text va ser aprovat per 82 vots a favor, cap en contra i vuit abstencions.

Seguidament, el síndic de Greuges de la UPF, Llorenç Gomis, va exposar en el seu informe una síntesi de les actuacions dutes a terme des del 28 de maig del 2003 fins al 13 de maig del 2004. Durant aquest període s'han obert 28 expedients: dotze són mediacions; onze, suggeriments, i sis, recomanacions. Un dels expedients conté una recomanació i un suggeriment al mateix temps. Per

col·lectius, el 75% de les queixes han estat formulades per estudiants de primer i segon cicle, el 13% provenen del professorat i el 4% de PAS, llicenciats i estudiants de l'IDEC. Amb la presentació d'aquest darrer informe, el doctor Llorenç Gomis va posar fi al mandat de vuit anys com a síndic de Greuges de la UPF.

Un dels darrers punts tractats en el Claustre va ser l'elecció del doctor Jordi Sopena Gil com a nou síndic de Greuges de la UPF per 110 vots a favor, cap en contra i 23 vots en blanc.

Finalment, el Claustre va debatre i aprovar quatre mocions presentades pels representants dels estudiants. D'aquestes, cal destacar la que manifestava el rebuig del Claustre davant l'astronòmica quantitat de recursos que es destinen, tant a nivell mundial com a l'estat espanyol, a la recerca i desenvolupament amb finalitats militars, i es demanava la transferència dels recursos que es dediquen a R+D militar a la investigació civil.

Convocat el premi de recerca sobre el Fons de la Cambra de Comerç

La UPF ha convocat el premi al millor treball d'investigació que sorgeixi de l'estudi del fons bibliogràfic de la Cambra de Comerç de Barcelona, adreçat a estudiants de l'últim curs de llicenciatura o dels cursos de doctorat i a estudiants en fase d'obtenció de la suficiència investigadora i del Diploma d'Estudis Avançats de qualsevol universitat espanyola o estrangera.

El fons bibliogràfic de la Cambra de Comerç de Barcelona, cedit a la UPF en virtut d'un acord del mes d'abril del 2001, està compost per uns 120.000 volums de monografies i de números de publicacions en sèrie. El seu contingut versa bàsicament sobre temes econòmics i empresarials, i s'ha anat configurant des de la fundació de la Cambra. S'hi troben documents sobre els aspectes més variats de l'economia espanyola, i també, en menor nombre,

internacional. Dins aquest fons també destaquen els opuscles escrits i publicats per institucions vinculades al sector empresarial, així com sèries estadístiques de comerç exterior de diferents països.

Aquest premi, fruit d'un conveni de col·laboració entre la Cambra de Comerç de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra i el Banco Santander Central Hispano, té un doble objectiu: d'una banda, difondre el contingut de la col·lecció (el fons bibliogràfic de la Cambra cedit a la UPF) i promoure'n el coneixement i la utilització entre la comunitat científica catalana, espanyola i internacional. De l'altra, fomentar la creativitat científica i l'esperit de recerca en l'àmbit de l'economia catalana, espanyola i internacional dels segles XIX i XX i promoure les tasques d'investigació entre els estudiants de l'àmbit.

El termini de presentació dels treballs que concorrin a aquest premi finalitza el dia 29 d'octubre del 2004. S'atorgaran 1.500 euros a l'autor o autora del treball premiat.

Creix l'oferta de cursos de l'àrea de Gestió Cultural de l'IDEC

L'oferta formativa de l'àrea de Gestió Cultural de l'Institut d'Educació Contínua de la UPF s'ha incrementat amb la programació de nous cursos per al curs 2004-2005.

Pel que fa al sector de les indústries de la música, el diploma de postgrau en Gestió d'Empreses en la Indústria de la Música, que compta amb el suport i la participació de les principals empreses i agrupacions del sector, pretén donar als participants els recursos necessaris per gestionar professionalment i amb èxit qualsevol companyia vinculada al negoci musical: companyies discogràfiques, editores de música, de *management* i de promoció de concerts.

El diploma de postgrau en Marqueting Cultural complementarà l'oferta generalista de l'IDEC en aquest camp. Es tracta d'un programa d'alta especialització que tractarà la planificació, l'execució i l'avaluació de l'oferta de les organitzacions culturals en tots els àmbits. Previst per al febrer del 2005, el diploma de postgrau en Gestió de Continguts formarà nous professionals perquè puguin desenvolupar noves capacitats de gestió de projectes en la creixent indústria dels continguts, que aglutina sectors tan diversos com el de la comunicació (premsa, ràdio, televisió), l'editorial, el discogràfic o l'audiovisual.

Finalment, en l'àmbit de la comunicació, el màster en Direcció d'Empreses i Grups Multimèdia, una iniciativa conjunta de l'IDEC i la Fundació Conde de Barcelona, vinculada al Grup Godó, ofereix la formació necessària per als professionals que han de gestionar empreses i grups multimèdia del nostre entorn en un context marcat pels canvis en el sector.

Celebració de la Diada de la Solidaritat 2004

La UPF va celebrar el 20 de maig, a l'edifici Jaume I, la seva Diada anual de la Solidaritat. Al llarg de tota la jornada, els assistents van participar en un ampli ventall d'activitats en diferents espais de l'edifici: des d'una fira d'ONG, tallers, concerts i àpats ètnics fins a exposicions, conferències i xerrades relacionades amb diferents aspectes de la cooperació i el desenvolupament.

Cap al migdia va tenir lloc el lliurament dels premis dels concursos de Sant Jordi 2004 i la inauguració de l'exposició fotogràfica "Propera estació: Calcuta", organitzada per l'ONG Global Humanitària, que es va poder visitar fins a principis de juny. Aquesta mostra fotogràfica presentava un retrat de la vida quotidiana dels nens i nenes que viuen de manera permanent a les principals estacions de tren de Calcuta, a l'Índia, una metròpoli on viuen més de catorze milions d'habitants. Els infants, sense sostre ni cap mena d'empara, aconsegueixen sobreviure fent tota mena de treballs i aprofitant el trànsit constant de viatgers. L'exposició estava conformada per un total de 35 fotografies de Juan Díaz amb peus de foto i diversos cartells sobre els projectes de Global Humanitària a l'Índia.

ESTUDIANTS DE LA UPF PARTICIPEN EN UNA SIMULACIÓ A L'ONU

FOTO: M. JOSÉ VIÑAS

Una delegació d'estudiants de la Universitat Pompeu Fabra va participar del 6 al 10 d'abril en les sessions del Model Nacional de Nacions Unides (NMUN). Es tracta d'una simulació de l'Organització de les Nacions Unides (ONU) que s'organitza cada any a Nova York i en la qual hi participen estudiants de tot el món amb l'objectiu d'entendre el funcionament

d'aquest organisme internacional i d'introduir-se en els mecanismes i les normes de la diplomàcia internacional.

La simulació consisteix en el fet que cada delegació assumeix el paper d'un país (ha de ser diferent del propi) i, figuradament, representa els seus interessos diplomàtics davant dels diferents comitès de l'ONU—UNICEF, la Comissió de Drets Humans, la Comissió de Refugiats, etc—. La delegació de la UPF, formada per dotze estudiants, va representar la posició del Perú, juntament amb una delegació de la Universitat del Valle (Mèxic). Per conèixer millor la realitat del país sud-americà, els alumnes de la UPF es van reunir amb el cònsol del Perú a Barcelona, així com amb l'ambaixador del país andí a l'ONU.

Les jornades preliminars de la simulació van tenir lloc del 6 al 9 d'abril a l'hotel Hilton de Nova York. Durant aquests dies les diferents delegacions es van reunir en comissions, comitès i assemblees per discutir les estratègies a seguir i per arribar a acords. La sessió final es va fer el dia 10 d'abril, a la mateixa seu de l'ONU, a la sala de sessions plenàries de l'assemblea general, i s'hi van votar les resolucions elaborades en els comitès i es van atorgar els premis als millors equips.

L'NMUN és el model de simulació més antic i un dels més prestigiosos a nivell internacional. La primera conferència ja es va celebrar l'any 1923 com a simulacre de la Societat de Nacions. El model actual va començar el 1946, un cop creada l'ONU. En l'edició del 2004 hi van participar més de 3.000 estudiants i personal acadèmic d'universitats d'arreu del món.

La delegació de la UPF va estar formada pels estudiants següents: Sebastián Backup, Diego Frau i Josep Oriol Pons (Econòmiques); Anna Genís i Helena Aparicio (Humanitats); Marta Vallejo, Albert Stern, Ainhoa Sorrosal i Paula Ballell (Ciències Polítiques); Raúl Salvador i Elisenda Monforte (Dret), i María José Viñas (Periodisme).

Aquest grup d'alumnes han constituït una associació anomenada "Associació d'Estudiants per les Nacions Unides", amb la finalitat de poder organitzar millor les delegacions en futurs viatges d'assistència a simulacions (tant de l'ONU com d'altres organismes), facilitar la recaptació de fons, demanar ajudes, fer cursos i campanyes d'informació per a tota aquella gent interessada en aquest tipus d'esdeveniments i, també, per difondre els valors de les Nacions Unides.

L'ARXIU INPUT, DIPOSITAT A LA BIBLIOTECA DE LA UPF, COMPLEIX DEU ANYS

Aquest mes de maig ha fet deu anys que es va arribar a l'acord de creació de l'Arxiu INPUT (acrònim d'International Public Television) a la UPF, integrat per material audiovisual d'aquest organisme internacional.

Aprofitant que la conferència "Ciutadans teledivents" (INPUT 2004) es va celebrar a Barcelona del 23 al 28 de maig com un dels diàlegs del Fòrum Barcelona 2004, el 27 de maig va tenir lloc a l'edifici Rambla de la UPF un acte commemoratiu d'aquest desè aniversari de la creació de l'arxiu INPUT a la Universitat. Hi van intervenir la rectora de la UPF, M. Rosa Virós; el secretari general de l'INPUT, Gwynn Pritchard; el coordinador de l'Arxiu INPUT, Jordi Balló, i la cap de la Biblioteca de Rambla, Anna Magre. La professora dels Estudis de Comunicació Audiovisual Eva Pujadas va presentar els projectes de recerca que han elaborat els estudiants de doctorat de la UPF sobre el fons de l'Arxiu INPUT. Per acabar, es va projectar un audiovisual commemoratiu del desè aniversari.

L'INPUT és una entitat fundada l'any 1978 per professionals de l'àmbit de la televisió pública per promoure una televisió de qualitat arreu del món i per fomentar la televisió com a servei públic. Des de fa 25 anys, organitza anualment una conferència internacional que és el punt de trobada dels professionals de l'àmbit i el la qual es debaten els problemes d'un sector cada

G. PRITCHARD, SECRETARI GENERAL DE L' INPUT
(FOTO: E. GUILLAMET)

cop més comercialitzat i es mostren els programes de televisió més innovadors i valorats del moment.

L'INPUT i la UPF van signar el 20 de maig de 1994, a Montreal, l'acord de creació de l'arxiu INPUT, en virtut del qual la UPF passava a gestionar tots els materials audiovisuals seleccionats en les conferències anuals pel seu valor innovador, pel seu coratge de tractar temes difícils o per la seva voluntat d'explorar nous territoris televisius. El fons, que inicialment estava format per 1.700 documents, quedava dipositat a la Biblioteca de la UPF, que es comprometia a catalogar-lo per posar-lo a disposició dels estudiosos de la televisió.

Actualment, hi ha catalogats uns 4.000 documents (videocassetts VHS i Betacam), entre programes i documentació associada a l'organització de les conferències, que es poden consultar mitjançant el catàleg de la Biblioteca. També es disposa d'una base de dades que conté informació sobre més de 2.800 programes presentats des de 1978, any de la primera conferència de l'INPUT.

L'arxiu és una eina de referència adreçada a la comunitat de professionals de la televisió (productors, realitzadors, guionistes, editors...) i al món acadèmic (professors, investigadors, estudiants...).

ALTA PARTICIPACIÓ EN EL CONCURS DE TRADUCCIÓ PER A ESTUDIANTS DE SECUNDÀRIA

El passat 15 de maig va tenir lloc a l'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer l'acte de lliurament dels premis del IV Concurs de Traducció per a l'Ensenyament Secundari.

Els guardons van ser lliurats pel vicerector de Relacions Institucionals i secretari general de la UPF, Tomàs de Montagut; el degà de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF, Lluís Pegenaute; el cònsol general de França a Barcelona, Bernard Valero; el vicecònsol de la República Federal d'Alemanya,

Marco Acquaticci; l'agregada lingüística de l'Institut Francès de Barcelona, Nathalie Borgé; i el director de l'Institut Alemany de Barcelona, Ulrich Braess.

Aquest concurs és una iniciativa de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF i s'adreça als alumnes de secundària (ESO i Batxillerat) que estudien francès i alemany, així com als que estudien aquestes dues llengües a les escoles oficials d'idiomes, a l'Institut Francès, a l'Institut Alemany i en altres entitats similars.

En la convocatòria d'enguany hi van participar 380 concursants de 52 escoles i instituts de tot Catalunya. El concurs es dividia en tres categories: tercer i quart curs d'ESO, primer i segon curs de batxillerat, i alumnes de les escoles oficials d'idiomes i dels instituts estrangers. Els participants van haver de triar un text no literari en francès o alemany i traduir-lo al català o al castellà. La prova de traducció va tenir lloc el 20 de març a l'edifici Rambla, i la correcció dels textos va anar a càrrec dels professors de la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat.

REFLEXIÓ I DEBAT SOBRE LA TRANSMISSIÓ DEL CONEIXEMENT CIENTÍFIC A LA SOCIETAT

L'Observatori de la Comunicació Científica (OCC) de la Universitat Pompeu Fabra va organitzar del 4 al 6 de juny el diàleg "Coneixement científic i diversitat cultural" del Fòrum 2004. Aquest diàleg estava vinculat a la celebració de la vuitena edició del congrés de la xarxa internacional Comunicació Pública de la Ciència i la Tecnologia (PCST), fundada a Poitiers el 1989.

Vladimir de Semir, director de l'OCC i comissionat de Cultura Científica de l'Ajuntament de Barcelona, va presidir aquest congrés, que va constar d'un diàleg central i dues activitats addicionals relacionades amb la transmissió del coneixement científic a la societat: un seminari sobre "Nous models de museus de la salut i la vida" i un altre sobre "Periodisme científic en un món divers". A la trobada, que va aplegar 600 participants de 50 països, es van presentar més de 340 propostes, entre comunicacions orals i pòsters, i va ser inaugurada per Federico Mayor Zaragoza, president de la Fundació Cultura de Paz i exdirector general de la UNESCO (1987-1999).

En el diàleg "Coneixement científic i diversitat cultural" es va analitzar com es difon el coneixement científic i quina aplicació se'n fa. Mites, creences, tradicions i ideologies tenen a veure amb la manera com es concep la ciència i amb els reptes i dilemes que aquesta planteja. Així, el diàleg es va vertebrar al voltant de tres grans àrees: "Coneixement indígena i ciència actual", "Comunicació científica: perspectives històriques i noves tendències" i "Comunicació de la ciència i inclusió social".

A més, el seminari sobre els nous models de museus de la salut i de la vida va servir per debatre el paper dels museus en la divulgació del coneixement científic, tècnic i de la salut. Va tenir lloc el dimecres 2 de juny al Centre Internacional de Convencions de Barcelona.

Finalment, en el seminari "Periodisme Científic en un Món Divers" es va reflexionar sobre el paper del periodisme científic. Va tenir lloc els dies 7 i 8 de juny a l'auditori de l'edifici Rambla de la UPF. John Noble Wilford, creador del suplement *Science Times* del diari *The New York Times* i guanyador en dues ocasions del premi Pulitzer, va pronunciar-ne la conferència inaugural. El seminari estava organitzat per la Fundació Espanyola de Ciència i Tecnologia i l'Observatori de la Comunicació Científica, amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Comunicació Científica i l'Associació Espanyola de Periodisme Científic.

COMITÈ CIENTÍFIC DE LA XARXA PCST

LA UPF PARTICIPA AMB UNA TAULA RODONA A "LA SETMANA DE TV3"

TV3 va dedicar enguany la quarta edició de "La setmana de TV3" a la violència contra les dones, amb una programació especial que va tenir lloc del 24 al 30 del passat mes de maig. En el marc d'aquesta iniciativa, les universitats Pompeu Fabra, Autònoma de Barcelona, Ramon Llull i de les Illes Balears van col·laborar-hi conjuntament amb l'organització d'una taula rodona sobre el tractament de la violència contra les dones en els mitjans de comunicació, sota el nom de "La violència contra les dones no és un espectacle. El paper dels mitjans de comunicació".

La taula rodona va tenir lloc el 25 de maig a l'auditori de l'edifici Rambla de la UPF, i va ser moderada per Enric Calpena, cap del Departament de Comunicació Audiovisual de la URL. Les quatre ponents que hi van participar van exposar la seva opinió sobre diverses qüestions, com ara quin paper juguen la premsa, la ràdio i especialment la televisió en la simplificació d'un problema social greu; quines han estat les conseqüències de la frivoltització d'un problema que malgrat que el pateixin les dones afecta tota la societat; o com poden afectar determinades informacions periodístiques les dones que viuen situacions de violència.

Les intervencions van anar a càrrec de Montse Quesada, catedràtica de Periodisme Especialitzat de la UPF; Joana Gallego, professora titular de Periodisme de la UAB; Esperança Bosch, professora titular de Psicologia de la UIB, i Caterina Molina, professora de la Facultat de Comunicació Blanquerna.

ENTREVISTA A JORDI GALÍ, director del CREI i premi Rei Jaume I d'Economia

Jordi Galí (Barcelona, 1961), catedràtic del Departament d'Economia i Empresa de la UPF, és director del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI) i director científic del Programa de Macroeconomia Internacional del Center for Economic Policy Research (CEPR).

Va començar la seva trajectòria universitària cursant estudis d'Economia a ESADE, a Barcelona, l'any 1981, però l'obtenció d'una beca Fulbright-La Caixa el va portar a estudiar als Estats Units, al prestigiós Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT), on es va doctorar l'any 1989. Posteriorment va exercir com a professor a la Universitat de Colúmbia durant cinc cursos i sis més a la de Nova York. L'any 2000 torna a Barcelona per fer-se càrrec del CREI, un consorci patrocinat per la Generalitat de Catalunya i la UPF.

Recentment ha estat guardonat amb el reconegut premi Rei Jaume I d'investigació, convocat per la Fundació Valenciana d'Estudis Avançats i la Generalitat Valenciana, en la seva modalitat d'Economia. Especialitzat en teoria macroeconòmica, economia monetària i macroeconometria, és consultor regular, entre altres institucions, del Banc Central Europeu, del Banc d'Espanya i, més esporàdicament, del Fons Monetari Internacional i de la Reserva Federal nord-americana.

◉ Què suposa, a nivell personal, haver guanyat el premi Jaume I d'investigació d'economia?

Sempre qualsevol reconeixement d'aquest tipus s'ha d'agrair, i en aquest cas crec que també pot assenyalar un canvi de tendència en el perfil de les persones a qui es dona el premi d'economia. Crec que això és un aspecte que beneficiarà la professió, perquè sembla que es valorarà més la contribució científica del premiat que no pas les seves activitats polítiques o les desenvolupades a l'Administració.

◉ Quina tasca li ha reconegut aquest premi?

El premi reconeix les meves contribucions en el camp de la teoria macroeconòmica, i concretament en l'anàlisi de les propietats i els efectes de les diferents maneres de dur a terme la política monetària i com aquesta política influeix sobre el benestar social.

“Els bancs centrals s'haurien de concentrar al màxim a estabilitzar la inflació”

◉ Vostè és partidari d'una política monetària activa dels bancs centrals internacionals. De quina manera pot afavorir aquesta política la prosperitat econòmica?

Sóc partidari d'una política monetària activa en el sentit que qualsevol banc central ha de respondre de manera fins i tot agressiva si cal a canvis que es produeixin en les condicions macroeconòmiques. Ara, la qüestió fonamental en aquest camp que ens ocupa als investigadors és quins són aquests canvis. La conclusió que s'obté de molts dels meus treballs i dels d'altres experts és que els bancs centrals s'haurien de concentrar tant com fos possible, sense extremismes, a estabilitzar la inflació, malgrat les pressions que molts cops reben perquè actuïn per influir en altres variables, com l'ocupació o el creixement. Cal deixar a altres branques del govern la responsabilitat de millorar les condicions del sector real de l'economia per fer que

l'economia sigui més competitiva o per fer augmentar l'ocupació.

● Com veu la incorporació a la zona euro dels països que fa poc han entrat a la UE?

Hi ha un període mínim de transició que han de complir els països de nou ingrés, que requereix satisfer totes les condicions establertes al tractat de Maastricht, i que inclou mantenir el tipus de canvi fix durant dos anys respecte a l'euro, però sense adoptar encara la moneda europea. El fet que hi hagi aquest requeriment en el període de transició és el que temen molts d'aquests estats, que encara recorden el que va passar l'any 1992 amb els països que ara formen part de la zona euro, quan hi va haver una especulació molt forta contra algunes monedes. Per tant, durant aquest període de transició, la moneda dels països de nou ingrés està potencialment subjecta a atacs especulatius, i això pot ser desestabilitzador.

● Vostè va passar quinze anys als Estats Units, quatre anys fins a doctorar-se i onze com a professor. Creu que el model universitari europeu i el nord-americà estan convergint o són dos mons totalment diferents?

Jo crec que estem parlant de dos mons molt diferents. El model universitari i de recerca als Estats Units gira sobretot al voltant d'institucions privades que tenen un suport molt important de fons públics, però són institucions privades amb molta llibertat d'acció. El sistema està muntat de tal manera que aquestes institucions competeixen entre elles sense pietat, per atraure els millors investigadors i els millors estudiants, tant a nivell de doctorat com fins i tot a nivell de llicenciatura. Òbviament, això es veu afavorit per una gran mobilitat geogràfica de la societat nord-americana, però també per les institucions, que tenen una llibertat absoluta per contractar o dissenyar els seus programes. Res d'això no existeix a Europa, i malauradament jo no veig que hi hagi una voluntat real de convergir cap a aquest model nord-americà, tot i que sí que hi ha un desig de millorar la qualitat de les institucions universitàries i de la recerca que s'hi fa.

● Creu que la política investigadora a Espanya va per bon camí? Es dediquen prou recursos a la investigació?

Encara no va per bon camí, tot i que s'han dut a terme iniciatives molt interessants, com ICREA o el programa Ramón y Cajal. Referent als recursos, es posa un èmfasi excessivament gran en la quantitat de recursos, a intentar assolir objectius en termes de percentatge del PIB, en quant es gasta en universitats o investigació, i això està molt bé i no ens hem de queixar, però molt més important que la quantitat és com s'assignen aquests recursos, i que els criteris d'assignació estiguin basats estrictament en l'excel·lència, i no en altres consideracions. Cal que les regles que es creïn per assignar aquests recursos generin els incentius, perquè la gent faci més investigació i de més qualitat, en tots els estadis de la seva carrera, fins i tot quan la gent té ja una posició establerta.

“Volem que la nostra recerca generi resultats útils per als responsables de la política econòmica”

● Què el va fer tornar a Catalunya, després de la seva llarga etapa americana? Moltes coses, suposo: la qualitat de vida d'aquí és millor que la de molts llocs dels Estats Units. Però per sobre de tot hi havia l'oportunitat, que en aquell moment creia que era única, de dur a terme un projecte que estigués alliberat de les restriccions del marc universitari convencional europeu, i aquest era el CREI, el Centre de Recerca en Economia Internacional. L'aleshores conseller del DURSI, el professor de la UPF Andreu Mas Colell, em va proposar de dirigir-lo, de cara a iniciar una nova etapa en la qual aquest centre tindria investigadors propis i més marge de maniobra a l'hora de contractar que les universitats. Per a mi és tot un gran repte i espero estar-hi a l'alçada.

● Quines són les línies bàsiques de recerca del CREI i quin és el seu principal objectiu?

El CREI se centra en temes associats en macroeconomia i economia internacional en un sentit ampli, i inclou aspectes de geografia econòmica, mercat de treball, finances internacionals, cicles econòmics, política monetària... L'objectiu que tenim, present als nostres estatuts, és dur a terme una recerca independent amb els estàndards més alts de qualitat, contribuint a empènyer la frontera en els coneixements en aquests camps. Som una institució més que forma part d'una xarxa molt gran a nivell mundial que està fent un esforç semblant. Intenem, per una banda, publicar en les revistes especialitzades internacionals més prestigioses, i per l'altra, aconseguir que la recerca que fem no es quedi exclusivament en el terreny de la investigació teòrica, sinó que generi resultats que siguin útils per als responsables de la política econòmica.

● El CREI aviat disposarà de dues plantes a l'edifici Wellington 1, actualment en fase de construcció. Què suposaran per al centre aquestes noves instal·lacions?

Sobretot espai. La UPF ha acollit molt generosament el CREI a l'edifici Jaume I, al campus de la Ciutadella, però la situació dels espais ara mateix és crítica. El fet de tenir un espai propi reforçarà la identitat del CREI i alliberarà per al Departament d'Economia i Empresa uns espais que són més que necessaris. També val la pena dir que el disseny interior de les noves instal·lacions s'ha fet pensant específicament en les necessitats d'un centre de recerca d'aquestes característiques.

● Aquesta nova etapa del CREI anirà lligada a la incorporació de nous investigadors?

Això és el que esperem. Nosaltres tenim un acord amb el Consell Recor del CREI per incorporar fins a dotze investigadors a temps complet en els propers anys, que s'afegirien als cinc que tenim actualment. L'existència d'aquests nous espais ens permetrà en la pràctica acollir aquests investigadors.

JORDI PUJOL EVOCA LA HISTÒRIA RECENT D'EUROPA

JORDI PUJOL, M. ROSA VIRÓS I XAVIER FREIXAS

Jordi Pujol i Soley, expresident de la Generalitat de Catalunya, va oferir el 21 d'abril la conferència col·loqui "Biografia d'un europeista (memòria viscuda d'Europa)", en un acte que va tenir lloc a l'Àgora Jordi Rubió i Balaguer, organitzat per la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la UPF.

L'expresident català, després de fer un repàs dels esdeveniments històrics que des de finals de la Segona Guerra Mundial han conformat la construcció de la Unió Europea, va advertir dels perills que corre Europa d'entrar en un greu procés de decadència durant els pròxims anys, bàsicament a causa de la manca de lideratge clar en un projecte comú, del baix ritme d'instal·lació de noves tecnologies, del poc creixement demogràfic i de la insuficient marxa de l'economia. Tots aquests factors impedirien competir en òptimes condicions amb els Estats Units i amb Àsia, aquesta última en ple procés de creixement.

Jordi Pujol, que es va declarar un enamorat del projecte europeu des dels seus orígens, així com un ferm defensor de l'eix franco-alemany, va destacar també el desequilibri negatiu que hi ha hagut a la Unió Europea, sempre en perjudici de la zona del Mediterrani.

Respecte a l'avenç del català com a llengua oficial a Europa, va valorar positivament els passos que s'estan fent en aquest sentit, i es va mostrar optimista.

EL 78% DELS AJUNTAMENTS CATALANS TÉ PÀGINA WEB

L'informe *Els Ajuntaments de Catalunya a Internet. Un estudi comparat de les pàgines web (2000-2003)*, conclou que el 78% dels ajuntaments catalans —737 del conjunt dels 946 municipis de Catalunya— té presència a Internet, percentatge que l'any 2000 se situava tan sols en el 62%. A les províncies de Lleida i Tarragona el percentatge és lleugerament superior, fins a arribar al 90%.

L'informe ha estat elaborat per investigadors dels Estudis de Ciències Polítiques i Gestió Pública de la Universitat Pompeu Fabra, dirigits pel professor Miquel Salvador, amb la col·laboració de Ruth Cortés i Raquel Sánchez. La presentació pública de l'estudi es va fer

el 2 de juny a l'auditori de l'Àgora Jordi Rubió i Balaguer, en el marc de la Jornada sobre els Ajuntaments de Catalunya a Internet.

Per a la realització de l'informe s'ha adoptat la perspectiva del ciutadà que es troba a l'altra banda de la pantalla de l'ordinador. L'informe ha inclòs les pàgines web dels ajuntaments de tots els municipis catalans, independentment del seu cens o població.

En termes quantitius i també qualitatius, l'informe ha posat de manifest la millora global de les pàgines web dels ajuntaments catalans, sobretot pel que fa a la qualitat dels seus continguts,

capaçs cada cop més d'oferir al ciutadà millors prestacions.

Pel que fa als continguts, els equipaments culturals, sanitaris, d'ensenyament i esportius, són els més citats i explicats en les pàgines web, sovint dirigits a col·lectius emergents com els immigrants o a nous àmbits com l'habitatge. La tramitació en línia i els nous espais de comunicació com el correu electrònic són els aspectes que més han millorat en aquests darrers tres anys. Cal destacar, d'altra banda, que els ens locals cada cop tenen més autonomia respecte als ens supramunicipals, i en aquest sentit l'estudi resalta que el 33% de les webs disposen ja de servidor propi.

DOS ESTUDIANTS DE LA UPF, FINALISTES DEL I PREMI BOOKET UNIVERSITARI DE RELAT CURT

El Círculo de Bellas Artes de Madrid va acollir el 10 de maig, en un acte presidit pel secretari d'estat d'Universitats, Salvador Ordoñez, l'acte de lliurament de la primera edició del premi Booket Universitari de Relat Curt, que va ser atorgat a un estudiant de la Universitat Complutense de Madrid.

Del total de 207 originals presentats, el jurat va seleccionar deu finalistes, dos dels quals són estudiants de la UPF: Verónica Sánchez Orpella, estudiant d'Humanitats que va presentar el relat titulat *Continuidades*, i Maria Freixanet Mateo, estudiant de Ciències Polítiques que signava l'obra *Días de viento*.

El premi consisteix en la publicació de l'obra guanyadora i de les nou obres finalistes en una edició gratuïta de la qual es distribuïran 50.000 exemplars.

NEIX "VILAPOMPEU", L'AJUNTAMENT VIRTUAL DELS ESTUDIS DE CIÈNCIES POLÍTiques I GESTIÓ PÚBLICA

"Vilapompeu" és una eina que simula la web i la intranet d'un consistori català i que actua, a més, d'instrument de suport a la docència presencial. És, per tant, el nom del darrer municipi nascut a Catalunya, encara que no aparegui en cap mapa, ja que és un ajuntament virtual creat pels Estudis de Ciències Polítiques i Gestió Pública de la Universitat Pompeu Fabra en una iniciativa pionera d'innovació docent en gestió pública.

"Vilapompeu: L'Ajuntament Virtual" és un instrument de suport a la docència presencial dels estudis de Ciències Polítiques i Gestió Pública. El professor Miquel Salvador ha dirigit aquest projecte, que ha comptat amb la col·laboració de l'Ajuntament de Mataró, que ha facilitat la informació de l'ajuntament virtual simulant dades reals.

Amb una clara orientació de suport a la docència, els estudiants de la diplomatura en Gestió i Administració Pública o de la llicenciatura en Ciències Polítiques i de l'Administració de la UPF podran fer pràctiques relacionades amb la gestió i l'administració pública a partir d'un cas simulat de referència.

Aquesta eina proporciona una visió transversal dels reptes de la gestió i de

les polítiques públiques que afronten els ajuntaments, i permet als alumnes afrontar les situacions que se'ls planteja assumint els rols dels diferents agents implicats en la gestió pública, tant de la mateixa corporació local com dels agents socials del municipi.

En l'àmbit de la gestió i de les polítiques públiques, els conceptes i estudis de cas que s'inclouen en aquesta primera versió de "Vilapompeu" tracten temes que van des de la reordenació urbanística fins a les actuacions en matèria d'immigració o els estudis d'opinió pública, la gestió dels recursos humans o l'externalització de serveis públics, entre d'altres.

Pel que fa a la informació del municipi, se segueix la vocació de les "webs de ciutat" que presenten alguns ajuntaments, que ofereixen dades d'interès que van més enllà de les competències municipals, des de la descripció i dades dels barris que l'integren fins a informacions sobre mitjans de comunicació o indicadors concrets de les variables socials i econòmiques de la ciutat. Quant a la informació sobre serveis, s'hi inclou un catàleg estructurat segons el punt de vista del ciutadà, seguint la lògica dels "fets vitals", que inclou exemples concrets.

MÍSTICA I CREACIÓ AL SEGLE XX A LES JORNADES DE PRIMAVERA DEL CONSELL SOCIAL

La permanència de la mística en la cultura europea actual, tant en l'àmbit de la creació (pintura, cinema, literatura, arquitectura...) com en el del pensament, va ser el tema de debat de les Segones Jornades de Primavera del Consell Social de la UPF, que van tenir lloc els passats dies 26 i 27 de maig al campus de la Ciutadella. L'acte va permetre obrir un espai de discussió per abordar el problema metodològic de la supervivència de la mística en un món secularitzat com l'actual.

Les Jornades, amb el nom de "Mística i Creació al Segle xx. Tradició i Innovació en la Cultura Europea", van ser inaugurades per la rectora de la UPF, M. Rosa Virós; la presidenta del Consell Social de la Universitat, Mercè Sala, i la professora de la UPF i coordinadora d'activitats de l'Institut Universitari de Cultura, Victòria Cirlot.

L'acte va constituir l'inici de les activitats de l'Associació d'Amics de la Biblioteca Haas d'Història de les Reli-

gions. Aquest fons bibliogràfic, donat a la UPF pel professor Alois M. Haas, eminent germanista i estudiós de la mística i l'espiritualitat d'Occident, està constituït per 40.000 volums i és una de les biblioteques més importants del món en el camp de la recerca i l'estudi de les tradicions espirituals de la humanitat. Té la seva seu a l'edifici del Dipòsit de les Aigües, i va ser inaugurada el 12 de maig del 2003.

A part d'Alois M. Haas, que exerceix com a professor emèrit a la Universitat de Zuric, també van intervenir en les Jornades Corrado Bologna, professor de Filologia Romànica de la Universitat de Roma; Victòria Cirlot, professora de Literatura Comparada de la UPF; Dominique de Courcelles, directora d'Investigació al Centre National de la Recherche Scientifique de París; Blanca Garí, professora d'Història Medieval de la UB; Hildegard Elisabeth Keller, professora de Literatura Alemanya de la Universitat de Zuric; Carlo Ossola, professor del Collège de France de

A. VEGA, R. PANIKKAR I A. M. HAAS
(FOTO: A. GARCIA MÁRQUEZ)

París; Amador Vega, professor de Filosofia de les Religions de la UPF, i Raimon Panikkar, filòsof i pensador.

A través d'aquests actes, el Consell Social de la UPF vol contribuir a la reflexió i a la divulgació del coneixement entre la comunitat universitària i el públic en general, amb l'objectiu d'aprofundir en les relacions que sempre ha d'haver-hi entre la societat i la Universitat.

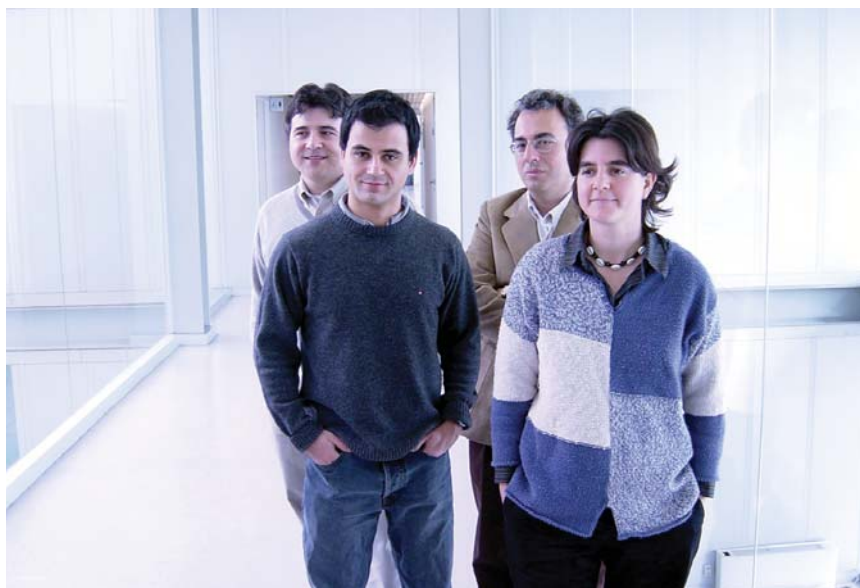
LIBRE D'HOMENATGE A JOSEP FONTANA

S'ha publicat el llibre *Josep Fontana. Historia y proyecto social. Jornadas de debate de l'Institut Universitari d'història Jaume Vicens y Vives* (Editorial Crítica), on es recullen les ponències presentades a les Jornades que van tenir lloc els dies 25 i 26 de juny del 2002 a l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives de la Universitat Pompeu Fabra, com a homenatge intel·lectual al catedràtic emèrit i fundador de l'Institut, el professor Josep Fontana.

Aquest recull d'articles s'articula a partir de l'obra de Josep Fontana, amb la comparació de la trajectòria política de l'imperi espanyol amb la de diversos estats europeus, situant la hisenda en l'epicentre de l'anàlisi. Aquest enfocament preliminar es complementa, seguidament, amb l'exploració de les subseqüents connexions temàtiques que van sorgir arran del naufragi de la hisenda espanyola, en els anys immediats a la guerra de la Independència: la relació amb les colònies americanes que en aquells moments s'estaven emancipant i l'emergència i l'agreujament de les tensions socials, abans esmorteïdes per l'imperialisme en definitiva, la crisi i la fallida d'un govern incompetent per fer front a aquesta situació. Durant les Jornades es van discutir les qüestions centrals que Fontana va plantejar a partir de la seva primera publicació, l'any 1971, i sobretot es va analitzar la influència d'aquestes en el desenvolupament historiogràfic.

INVESTIGADORS DE LA UPF HAN PARTICIPAT EN LA SEQÜENCIACIÓ DEL GENOMA DE LA RATA

J. F. ABRIL, F. CÀMARA, R. GUIGÓ I M. ALBA

El consorci del Projecte de Seqüenciació del Genoma de la Rata, al qual pertany un equip de bioinformàtics dirigits per Roderic Guigó, ha desxifrat i analitzat la seqüència del genoma de la rata *Brown Norway*. Aquest animal de laboratori ha esdevingut un model molt important en l'aprenentatge tant de la fisiologia humana com de les seves malalties. Actualment s'utilitza per fer recerca en cirurgia, trasplantaments, càncer, diabetis, regeneració neuronal, etc. Els resultats de la investigació els va publicar la revista *Nature* l'1 d'abril.

L'equip de bioinformàtics que hi ha participat està adscrit al Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica i està format per Roderic Guigó, investigador de l'IMIM i del CRG i professor de la UPF; Josep F. Abril i Francisco Càmara, investigadors de l'IMIM, i Mar Albà i Eduardo Eyra, professors de la UPF.

Una de les conseqüències més importants de conèixer la totalitat del

genoma de la rata és que ara es poden comparar els gens relacionats amb determinades malalties que es troben en la rata i també en l'home. Ara és possible investigar aquestes malalties fent servir com a model un animal com la rata, que és més fàcil de manipular en el laboratori que, per exemple, el ximpanzé.

S'han pogut determinar per primer cop quines són les principals diferències entre els genomes de rata, ratolí i humà. Els gens específics de la rata, és a dir, que només es troben en aquest animal, són aquells que estan relacionats amb les funcions olfactives, del sistema immunitari o d'eliminació de toxines. S'ha confirmat que la taxa de mutacions en la branca evolutiva dels rosegadors és tres vegades més alta que en la branca dels humans.

Els investigadors afirmen que "entendre millor aquestes regions del genoma ens permetrà generar models més reals per emprar-los en els programes de predicció de gens i obtenir millors resultats".

INFORME DE L'OMS SOBRE EL CONSUM DE SUBSTÀNCIES PSICOACTIVES

Un comitè d'experts del qual forma part el professor Rafael Maldonado, de la Unitat de Neurofarmacologia del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, ha elaborat per a l'Organització Mundial de la Salut (OMS) un informe sobre com afecta al cervell l'ús o la dependència de substàncies psicoactives.

L'informe presenta les noves línies de recerca neurològica en els àmbits de l'ansietat, de l'ús compulsiu, la tolerància o la dependència respecte a les substàncies psicoactives, i fa una crida a prendre consciència de la complexitat del problema i també dels processos biològics implicats en la dependència de les drogues, donant suport a polítiques eficients de prevenció, tractament, etc., i desenvolupant intervencions que procurin evitar l'estigmatització d'aquest col·lectiu de pacients.

Segons dades de la UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime), uns 205 milions de persones fan ús d'algun tipus de substància il·legal, la més freqüent de les quals és el cànnabis, seguit de les amfetamines, la cocaïna i els derivats de l'opi; i el 2,5% de la població global o el 3,5% de les persones majors de 15 anys han usat cànnabis almenys una vegada entre 1998 i 2001.

La situació és encara més greu si s'hi afegeixen les drogues legals. Les dades mostren que en els països desenvolupats la major part del problema de salut, especialment en les dones, recau més en l'ús de substàncies lícites, com l'alcohol i el tabac, que no pas de substàncies il·lícites. L'OMS considera que les mesures per reduir els danys provocats pel tabac, l'alcohol i altres substàncies psicoactives és una part important de les polítiques de salut pública.

MUTACIÓ GENÈTICA ASSOCIADA A UN MENOR RISC DE PATIR HIPERTENSIÓ ARTERIAL

M. TOMÁS, J. M. FERNÁNDEZ, M. VALVERDE, M. SENTI I J. MARRUGAT

Un equip d'investigadors, dirigit pel professor Miguel Valverde, del Laboratori de Fisiologia Molecular del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF ha identificat una mutació que està associada a un menor risc de desenvolupar hipertensió arterial severa.

L'equip està integrat per membres de la UPF,

l'IMIM i el Centro de Estudios Científicos de Valdivia (CECS) de Xile, i ja fa anys que estudia el funcionament del canal de potassi Maxi K i la seva implicació en el control del to vascular.

En el múscul vascular llis, el canal Maxi K està format per dos tipus de proteïnes. L'estudi ha consistit a analitzar el gen que codifica una d'aquestes subunitats proteïques, en una població representativa de quasi quatre mil individus de la província de Girona. S'ha identificat una característica genètica que porta a un canvi en la seqüència de la proteïna estudiada. Això fa que en els individus que presenten aquesta mutació, el canal sigui més sensible als canvis en la concentració de calci i que afavoreixi l'estat de relaxació arterial, la qual cosa no succeeix amb els individus que no la presenten. A més, s'ha comprovat en la població general que els individus hipertensos en major tensió arterial, especialment la diastòlica, i amb major risc cardiovascular, rarament presenten aquesta característica genètica.

L'estudi ha permès identificar una mutació que està present en el 20% de la població analitzada i que està associada a un menor risc de patir hipertensió arterial. Els resultats d'aquesta investigació van ser publicats al mes d'abril a la revista científica *Journal of Clinical Investigation*.

A partir d'ara, s'obren noves estratègies de prevenció i d'intervenció farmacològica en el tractament d'un problema sociosanitari de la transcendència de la hipertensió arterial; en la línia de recerca farmacogenòmica, ara cap la possibilitat d'identificar aquells pacients més susceptibles de beneficiar-se d'un tractament selectiu, personalitzat, més eficaç i amb menys efectes no desitjables.

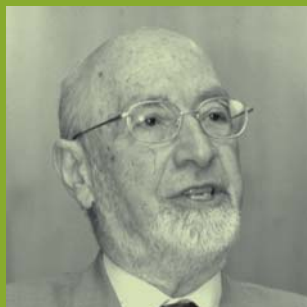
Aquesta plana, la darrera, del butlletí duu el títol que podria portar aquest article: “Final de trajecte”. Quan el tramvia arriba al final del trajecte, el conductor baixa i se’n va a casa. I puja un altre conductor, engega el tramvia i comença de nou el trajecte.

El mateix dia que el primer síndic de Greuges de la Universitat Pompeu Fabra, que era jo, presentava el seu darrer informe al Claustre després de vuit anys de servei, el mateix Claustre elegia el nou síndic, el doctor Jordi Sopena, que coneix bé la casa

CONFESIONS D'UN SÍNDIC

Llorenç Gomis

Ha estat el síndic de Greuges de la Universitat Pompeu Fabra del 1996 al 2004

com a catedràtic de Dret Financer que hi ha estat. I en començar juny el doctor Sopena començava la seva tasca. La institució del Síndic és ja normal doncs a la nostra universitat, com a les altres universitats públiques catalanes i a les de la resta d'Espanya.

Quan els responsables del butlletí *Línia 14* em van convidar a fer un “final de trajecte” que completi una mica l'adéu del dia del meu darrer informe, vaig pensar en una mena de confessió que resumís la meua experiència com a *ombudsman* universitari. Un bon amic, que ha estat rector d'una altra universitat, em confessava ja fa temps la seva perplexitat sobre el sentit del síndic de Greuges en una universitat. No deu voler dir que es reconeix que les coses no van prou bé? Jo aquell dia vaig pensar que ja seria bo que totes les institucions reconeguessin que no són perfectes i que deixessin que a dintre hi hagués una persona que ho digués públicament i com a part de la seva feina.

Ara, després de vuit anys d'experiència, penso que potser el millor àmbit per un *ombudsman* és precisament l'universitari. Al cap i a la fi és un àmbit alhora divers i homogeni on s'espera que l'intel·lecte treballi i té sentit l'aposta per una autoritat moral. Penso que el síndic de Greuges –o defensor universitari, que també se'n diu– aporta a la universitat aquell punt d'amable perfecció que s'il·lustra amb una dinàmica on tothom es mobilitza més o menys per fer cas a un càrrec important que no pot donar ordres –el síndic–, i això en auxili d'una persona atribulada que es queixa.

Vaig fer una enquesta, al cap d'un temps d'exercici, entre els “clients” del síndic, i el que valoraven més era l'hora d'atenció que els havia dedicat. “Ningú no em volia rebre!”, s'exclamaven. I és lògic. Qui té una hora per atendre una persona per la qual no es pot fer res, ni potser donar-li la raó? La normativa és la que és, i les competències de cadascú són les que són. En canvi, el síndic és una persona gran que té un bon despatx on pot rebre la persona desesperada que ja no sap a quina porta trucar.

L'avantatge institucional és que el síndic no pot equivocar-se, ni prevaricar, ni entrar en conflicte amb cap altra instància, per la senzilla raó que no pot donar ordres i s'ha de limitar a buscar sortides del laberint que semblin raonables a qui pugui donar alguna ordre o instrucció concreta. Més encara; com que amb el temps tothom s'adona que s'ha d'ajudar el síndic, aquest esperit de col·laboració es generalitza a favor dels queixosos, que tampoc no són tants. Jo tenia vuit mil persones que podien queixar-se i només se'n queixaven dues al mes. Eren, això sí, casos complexos, que demanaven tot el temps. La via de la mediació es mostrava llavors la més adient. Quedava encara la possibilitat de treure conclusions de les experiències concretes: anar de l'atenció al cas a la recomanació o el suggeriment sobre com es podia completar o perfeccionar la norma. I practicar l'art de la insistència, si és art i no mania. Jo he insistit a suggerir l'avaluació curricular amb compensació, que permetria resoldre casos que ara aparentment no tenen solució i atribuir a un tribunal o comissió ad hoc la capacitat de donar la mà a l'estudiant que s'ha entrebancat en uns pocs crèdits.

El Síndic sembla també la instància a la qual poden recórrer les mateixes autoritats acadèmiques, com preveu el reglament. Jo, que he tingut la millor relació amb els meus dos rectors, el doctor Argullol i la doctora Virós, m'he vist darrerament encarregat de donar les primeres passes per dotar la Universitat d'un codi ètic. Han estat només les primeres passes, però el gest simbolitza bé que el síndic de Greuges, tot començant per atendre els que truquen a la porta angoixats, acaba identificant-se també amb les aspiracions profundes de la pròpia universitat. ☉